

دستگیری عباس عبدی و چند چهره دیگر اصلاح طلب و صدور حکم اعدام آغاچری آغاز کرد. جناح خامنه ای از یک سو نمی خواهد خاتمی را در موقعیت استعفاء قرار دهد و از سوی دیگر نمی تواند اجازه دهد تا این دو لایحه در شکل فعلی به تصویب برسند. از این رو با اقدامات اخیر سعی دارد تا ضمن چانه زنی با جناح مقابل، با بی محتوی یا رقیق کردن لوایح، آنها را به تصویب رساند.

اما چنین به نظر می رسد که انتظار چنین واکنش سریع و وسیعی از سوی دانشجویان و مردم را نداشتند. اگر چه اعتراضات دانشجویی، با تحت شعاع قرار دادن دو لایحه رییس جمهور در مجلس نوعا در جهت اهداف جناح خامنه ای است. ولی این جناح بیش از اصلاح طلبان از حرکت های مردمی و طرح شعار های آزادی خواهانه و رادیکال وحشت دارد. از این رو باید انتظار داشت که در صورت تداوم این جنبش، بزودی اقدامات لازم برای سرکوب جنبش دانشجویی را آغاز کند.

اصلاح طلبان نیز ضمن آنکه همچون سال های قبل از جنبش دانشجویی برای تقویت موقعیت خود در حکومت بهره برداری کرده اند و این بار نیز سعی خواهند کرد تا از این حرکت بهره گیرند، ولی به هیچوجه مایل نیستند تا این جنبش شعار های رادیکال داده و از محدوده خطوط قرمز ترسیم شده توسط آنها خارج شود. بویژه در حال حاضر مایل نیستند که اعتراضات دانشجویان سایه بر تصویب دو لایحه آنها در مجلس انداخته و این امکان را به جناح مقابل دهد تا در گرد و غبار هیاهوی دانشجویان این دو لایحه را رد کند. کوشش اصلاح طلبان در شرایط کنونی در این است که این جنبش را در درون دانشگاه ها نگهداشته و به تدریج آن را آرام کنند. ارزیابی آنها این است که حکم اعدام اجرا نخواهد شد و این برای آنها کافی است. بالعکس می خواهند که تصویب دو لایحه رییس جمهور به موضوع اصلی روز تبدیل

جنبش دانشجویی

با قدم های سنجیده به پیش می رود

احمد آزاد

جنبش دانشجویی سرکوب آن است، که در چند سال گذشته با جدیت بسیار دنبال می شود.

رابطه اصلاح طلبان و بویژه دولت خاتمی با دانشگاه به گونه دیگری است. دانشجویان در انتخابات ۲ خرداد ۱۳۷۶ بسیار فعال بوده و در شکل گیری دولت خاتمی نقش بسیار مهمی بازی کردند. بعد از آن نیز تا تابستان ۱۳۷۸ از این دولت حمایت می کردند. خاتمی و اصلاح طلبان نیز به نوبه خود هر زمان که نیاز داشتند، بر روی حمایت دانشجویان حساب باز کرده و از طریق نفوذ خود در انجمن های اسلامی و دفتر تحکیم وحدت،

دانشجویان را در حمایت خود بسیج می کردند. پس از ۱۸ تیر ۱۳۷۸ و مشارکت ضمنی اصلاح طلبان در سرکوب جنبش دانشجویی، عدم حمایت دولت از دانشجویان زندانی و باز گذاشتن دست جناح خامنه ای در ادامه سرکوب، روند بی اعتمادی دانشجویان به خاتمی و اصلاح طلبان آغاز شد. سیاست آرامش فعال و دعوت اصلاح طلبان به بی عملی، به این روند شدت بخشید. در ماه های اخیر نفوذ اصلاح طلبان در دانشگاه ها به حداقل رسیده بود. بطور مثال می توان به عدم شرکت دانشجویان در سخنرانی عباس عبدی و حاتم قادری در دانشگاه امیر کبیر چند روز قبل از دستگیری عبدی، اشاره کرد.

تحرك جدید دانشجویان در شرایطی که فضای سیاسی جامعه نیز در بحران است و دو جناح حکومت بر سر دو لایحه رئیس جمهور درگیر هستند، اهمیت ویژه ای یافته است.

جناح خامنه ای برای مقابله با تهاجم جدید اصلاح طلبان، تحت لوای دو لایحه رییس جمهور، اقدامات خود را با

دنبال گسترش اعتراضات دانشجویان به صدور حکم اعدام برای هاشم آغاچری، به دلیل یک سخنرانی در همدان، دفتر تحکیم وحدت اعلام کرد که یک برنامه راهپیمایی در تهران برای روز دوشنبه ۲۷ آبان تدارک دیده و از وزارت کشور نیز درخواست مجوز کرده است. دولت خاتمی با درخواست راهپیمایی دانشجویان مخالفت کرد. این اولین بار نیست که دولت درخواست راهپیمایی دانشجویان را رد می کند. دولت با رد این درخواست یک بار دیگر نشان داد که چه نگاهی به جامعه مدنی و حقوق شناخته شده مردم دارد. اعتصاب و اعتراض و راهپیمایی از حقوق شناخته شده مردم است و دولت موظف است ضمن احترام به این حقوق، از آنها حمایت کرده و امنیت و آرامش تظاهرات را تامین کند.

در شرایطی که یک هفته از آغاز اعتراض دانشجویان می گذرد و جنبش دانشجویی به سراسر ایران گسترش یافته است، دولت خاتمی با این تصمیم اعلام کرد که حاضر به حمایت از جنبش دانشجویی نیست. چنین بر می آید که هدف دولت کنترل و محدود کردن اعتراضات دانشجویان و نگه داشتن آن در سطح دانشگاه ها و جلوگیری از گسترش آن به سطح شهرها است.

واکنش دولت خاتمی از پیش قابل پیش بینی بود. بطور کلی جناح های حکومتی در برخورد به جنبش دانشجویی، ضمن تفاوت هایی، نزدیکی هایی هم دارند. جناح خامنه ای به خوبی می داند که در بین دانشجویان طرفداری ندارد. بحران اخیر دفتر تحکیم وحدت و انشعاب یک اقلیت ناچیز هوادار ولی فقیه از نوع خامنه ای آن، نشان داد که تا چه حد جناح خامنه ای در دانشگاه ها فاقد اعتبار و نفوذ است. طرح ایجاد بسیج دانشجویی نیز با مقاومت دانشجویان و زیر فشار جو درون دانشگاه ها عملا ناموفق ماند. تنها راه حل برای جناح خامنه ای در رابطه با